

Speciale editie voor adverteerders

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Weekblad jg. 8. '81-'82, Speciale editie voor adverteerders, dd.06.05.82

V.u. Marcel Mees, Van Evenstraat 2D, 3000 Leuven.

Redaktie steeds op vrijdagden om 18.30u.

Nu. 29 Actualiteitsartikelen ten laatste op maandagmorgen 17 mei.

Nr. 30, het laatste nummer van deze jg. 8, verschijnt op donderdag 27 mei; materiaal ten laatste op vrijdag 27 mei binnenleveren.

Veto heeft een permanente. Elke weekdag van 16.00 tot 18.00u (Tussendoor en sporadisch op andere uren).

En verder...

Informatie over advertenties blz. 2 en 8.

Lezersbrieven blz. 2 en 7.

Lucien's corner again blz. 2.

Studenten geneeskunde en de negen jaar blz. 3.

Tien jaar studenteninspraak aan de unief blz. 3.

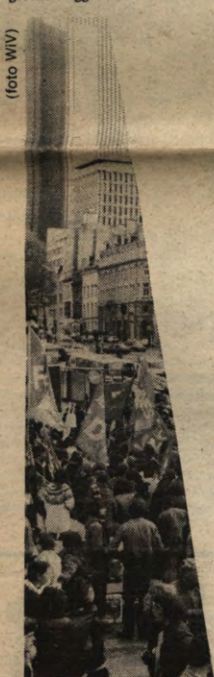
De nieuwe Duitse Film blz. 6.

Jongeren voor...

Toen opkom Naam zo'n 25 De betc aantal p en om ee zo moeili van het e wat vruch

Rond drie u beweging. Jc (KAJ-ers, so stapten op on groene vlaggen

(foto WIV)

Jongerenmars: een bont allega.

dienst publiciteit

ALGEMENE STUDENTENRAAD VAN LEUVEN

't Stuc - E. Van Evenstraat 2D
3000 Leuven
tel. 016/22.44.38 - ASLK 001-0561877-28

Aan kandidaat adverteerders.

Leuven, 3 mei 1982.

Geachte Mevrouw,
Geachte Heer,

De Leuvense studentengemeenschap is voor uw handelszaak een belangrijke doelgroep. De twintigduizend studenten aan de K.U. Leuven vormen immers een markt op zich, zowel voor algemene als voor een aantal specifieke studentenprodukten. Bovendien gaat het hier om een groep die later op zenuwknopen van de samenleving terechtkomt. Door hen nu reeds met uw produkten en uw zaak in contact te brengen, kan U de basis leggen voor een veilige toekomst.

U wenst dan ook efficiënt voor een studentenpubliek te adverteren. De Algemene Studentenraad, d.i. de officiële studentenorganisatie aan de K.U. Leuven, biedt U hiertoe de mogelijkstrijkste publikatie "veto" publiciteit plaatsen.

Met zijn 8000 verspreide exemplaren, waarvan ruim 5500 abonnees bereikt "veto" vrijwel alle studenten van de K.U. Leuven. De verscheidenheid van informatie en zijn vertrouwelijkheid bij de studenten waarborgt een breed lezerspubliek. Door een vlotte verwerking in deze wekelijkse portie nieuws hebben uw adverteerders de hoogste efficiëntie.

Adverteren in "Veto" is bovendien goedkoop. Bekijkt U rustig de gedetailleerde gegevens en prijsopgave in de bijgevoegde tabel. U ziet dat voor regelmatige adverteerders over grote oppervlakken belangrijke kortingen zijn voorzien.

Indien U interesse hebt voor ons voorstel, geeft U ons een seintje. Wij komen dan graag bij U langs om dit aanbod met U te bespreken. Ook over meer technische aspecten zoals formaten en leveringstermijn kunnen we dan enkele afspraken maken.

Inmiddels verblijven wij,

Hoogachtend,

Jan H. Verbanck Lambert Swillens

A.S.R. - publiciteit

(foto WIV)

straat-Kruid-00tal mensen straat wilden de betoging t was kwam e een aantal signa 3.

voldoende t om haar ndelijk' te Afgaande g is dat te -binnen-llen de cht aan terdag.

relen -vonden dat daar -waard ging. De eigenlijke doelstel-lingen overweldigd door geweld?

Nadine Gordimer: Literatuur is politiek

Haar bedoeling is niet de maatschappij te veranderen. Zij walgt wel van de maatschappij waarin ze leeft, omwille van het racisme. Maar ze ziet haar schrijven niet als een direct wapen om dat te veranderen. Sinds 1980 ere-doctor van de K.U. Leuven en onlangs terug in België: Nadine Gordimer.

-Betekent dat dat u de dingen wat meer omfloerts zegt?-

«O nee! Daarmee ben ik het niet met u eens, en zeker de Zuid-Afrikaanse regering zou het niet met u eens zijn! Ze verbieden mijn boeken toch, niet? Dat is het criterium: als je personages en hun belevenissen levensschets en waarheidsgetrouw Zuidafrikaans zijn, en je maakt geen omwegen rond de problemen die er zijn, dan ben je politiek zeer actief in Zuid-Afrika. Op deze manier ben ik en zijn alle auteurs in Zuid-Afrika politieke activisten, omdat héél het leven in Zuid-Afrika zo intens gepolitiseerd is...»

Uitspraken over haar land en zijn politiek op p. 4 en 5. De engelse tekst van dit interview verscheen volledig in 't Germaantje nr. 2. Onze niet aflatende en lijfelijke medewerker haalde er voor jou de beste stukken uit.

□ □ □

B.S. van 30 december 1981

Huurprijzen

van meeste koten

mogen niet omhoog.

In het B.S. van 30.12.81 verscheen de wet van 24.12.1981 betreffende de huurprijsreglementering voor 1982. Teneinde een aantal misverstanden uit de weg te ruimen, meent de Dienst Studentenvoorzieningen van de KUL dat het noodzakelijk is te wijzen op de volgende punten.

Volgens art. 2 van de nieuwe huurwet kan een aantal huurcontracten, afgesloten vóór 01.01.81, op 1 januari 1982 worden verhoogd met maximum 6%, enkel in het geval dat de huur-overeenkomst de indexatie voorziet, en nooit meer dan hetgeen contractueel is afgesproken. Alle overeenkomsten die evenwel na 1 januari 1981 werden aangegaan kunnen slechts verhoogd worden op de verjaardag van de sluiting van de huurovereenkomst.

Wat specifiek de studentenkamers betreft, dient gewezen te worden op het feit dat de overgrote meerderheid van die contracten dus niet per 1 januari 1982 kunnen verhoogd worden, doch ten vroegste bij de verlenging of vernieuwing van het contract, nl. op 1 oktober 1982.

Voor verder Advies kan men altijd terecht bij de Huurvestingsdienst, Jan Stasstraat 12 of Dienst Juridisch Advies, Bogaardenstraat 1, tel. 23.49.21.

Jan BAUWENS

□ □ □

Agenda

Verenigen die dat wensen kunnen steeds hun activiteiten benaken in onze agenda. Deze wordt op maandag in de week van verschijning opge-maakt. Ben je je aktiviteit in Veto vergeten aan te kondigen, hol, ren, vlieg dan naar de redaktie want ie kan er nog net bij!

ASR-Tot... Sportkot geklopt in 24 uren

De ASR-tweedaagse nieuwe stijl (24-25 november) mag een succes genoemd worden. Lag de opkomst voor de 24 uren misschien wat lager dan vorig jaar (deze keer was het bepaald koud), dan konden de organisatoren niet klagen over te weinig volk in Alma II. Meer dan 700 studenten daagden op voor het optreden van André Bialek en Madou. Dir. Mangelschots van Alma zag van zijn kant zijn feestshotel als zoete broodjes van de togen vliegen.

De overwinning in de uren van VTK en Sportraad (ASR) is bij de ware sportievelingen gebleven. De professionals van Sportkot, winnaars van vorig jaar, moeten de duimen leggen voor VTK (nieuw rekord met 929 ronden) en voor Industria Groep T. VTK heeft dus niet voor niets heuse selekties gehouden met het oog op het bouwen van een winning team.

Tegelijk met de 24 uren werden elders een tweetal debatten georganiseerd rond resp. profeksams en studiebegeleiding. Daar kon de luisteraar vaststellen dat de verschillende fakulteiten die niet alleen anders aanpakken, maar dat er zelfs fundamenteel andere doelstellingen nagestreefd worden. In Letteren en Wijsgeerte probeert men de student in januari al eens aan het werk te zetten en

hem daarbij in een situatie te brengen die zo getrouw mogelijk beantwoordt aan wat hij in juni mag verwachten. Vrijstellingen kunnen hierbij niet alleen dienen als motiverende faktor (niet te verwaarlozen!) maar de stress die ze meebrengen, bereidt de student ook voor op de juni-stress. Prof. Dupré (Natuurkunde) verdedigde daarentegen het essentiële profekarakter van de profeksams: er mag niets te verdienen zijn. Voor hem is het profeksamen alleen nuttig als het de student confronteert met het concreet examineringsgedrag en de evaluatiecriteria van een professor.

Het debat over studiebegeleiding liet vooral zien dat de houdingen, die

verschillende fakulteiten 12 jaar geleden al aannamen, in wezen niet veel veranderd zijn. In L & W verdedigt men nog altijd het groepsmonitoraat, in psychologie nog altijd de werkkolleges, en studieadvies geeft steeds meer brochures over algemene studiemethoden en studieplanning.

Volgens prof. J. Van Dammé is het vooral jammer dat de universiteit zo weinig onderzoek doet naar het effect dat dingen als studiebegeleiding hebben: alles wordt hier geëvalueerd en bestudeerd, behalve de waarde van eigen beleidsopties. Of heeft het monitoraat in Leuven dan toch in de eerste plaats een prestige-funktie?

Wederzijdse perspectieven

Op deze bladzijden vindt U een bijzondere editie van het weekblad van de Algemene Studentenraad. Langs deze weg willen wij ons richten tot mogelijke adverteerders. Tot mensen, bedrijven uit hun diensten en producten langs deze zelfde weg bekendheid willen laten verwerven bij een breed studentenpubliek. Dit nummer moet de geïnteresseerde lezer vertrouwd maken met de mogelijkheden van adverteren in 'Veto', een kijk geven op de studentenwereld en de plaats van 'Veto' als medium daarin. VETO: een belangrijk medium. Wekelijks immers valt 'Veto' bij 5500 studenten en personeelsleden van de K.U.Leuven in de bus en brengt hen een dikke brok nieuws, informatie uit hun nabije omgeving. Het aantal abonnementen stijgt nog steeds. Bewijs van de

aantrekkelijkheid van deze krant voor de universitaire gemeenschap. Inderdaad. De evolutie van de afgelopen twee jaar toont aan dat 'Veto' langzamerhand uitgegroeid is tot de Leuvense studentenkrant bij uitstek. Meer dan welk ander medium in het Leuvense onderhoudt zij voeling met wat er leeft in brede lagen van de studentenbevolking. Dit heeft geen verwondering te wekken. Elke wekelijkse editie weer manifesteert de dichte betrokkenheid van de redactie bij de studentenleefwereld en -problematiek. Dit is grotendeels te danken aan een dynamische ploeg enthousiaste medewerkers, gekoördineerd door een professionele redactiesekretaris.

Ook de vormgeving is er in de twee jaar dat 'Veto' op rotatiepersen gedrukt wordt met sprongen vooruit

gegaan. Een vooruitziedende investeringspolitiek — o.m. de aankoop van een gloednieuwe zetmachine — heeft er toe bijgedragen dat 'Veto' gaandeweg ook het uitzicht van een heuse krant verwierf. De zware investering in apparatuur hebben de technische mogelijkheden bij de realisatie van ons blad danig verhoogd. Dit biedt betere perspectieven voor een harmonieus samengaan van tekst en publiciteitsinlassingen in de bladspiegel. Het is de beste garantie voor een volgehouden puike lay-out van het blad, levensnodig voor een verzorgde presentatie van uw reclame. Het woord 'reclame' is gevallen. Het uitgeven van een dergelijk weekblad kost een organisatie als de Algemene Studentenraad immers zware inspanningen. Het hoeft overigens geen betoog. Het is een hele karwei, ook en vooral voor een

studentenorganisatie, ook en vooral op financieel gebied, om wekelijks een publikatie op het inhoudelijk en technisch niveau van 'Veto' van de persen te laten rollen! Een rugsteunje vanuit het privé-initiatief is dan ook meer dan welkom. Daarom stellen wij ons in op een samengaan van de commerciële belangen van zaakvoerders die geloven in het studentenpubliek enerzijds, en de journalistieke degelijkheid en de aan een aktele nood beantwoordende werkelijkheid van een studentenblad anderzijds. Gezien de unieke positie van 'Veto' in de Leuvense universitaire wereld, kan deze samenwerking slechts wederzijdse perspectieven openen. U gelooft in adverteren naar het studentenpubliek. Daarom adverteert U in 'Veto'.

De redactie**LEZERSBRIEVEN****De Slaaf der Onschuldigen**

Als ik een huis in aanbouw zie of ik hoor «Ain't nobody white singing the blues», als ik tussen twee hoofdstukken historische grammatika door even voor het wendelaam ga staan en onverschillig witte wolken zie overdrijven, of ik hoor op Scorpio (2 sept) niet zo onschuldige, aankomende eerste-jaarsstudenten en hun lieve ouders voor de Veto-mikro in een maar al te gekunsteld burgertaalje hun dito aspiraties verkondigen, dan voel ik van binnen mijn hoofd 'nee' schudden: is er dan toch niets aan de hand? Zijn de media dan toch maar rekwestiers van dit schouwtooneel? En zoniet, hoe komt het dan dat (ook) ik de spanning bijna niet (meer) voel, die er toch is, want anders zou ik dit toch niet van me af moeten schrijven.

Anders zou er toch niet zoveel sociaal en politiek engagement zijn. Of is door en na de katharsis van 'Wir haben es nicht gewußt' en de daaropvolgende revoluties ruimte en tijd gekreeft voor een pseudo-generatie die ietwat nostalgisch en dus maar geëngageerd is om het engagement? De El Salvador-aktie lijkt doodgebloed terwijl een nieuwe Napoleon de hand nooit in eigen boezem zal durven steken. Of zijn wij de generatie van de hoop, in beide betekenissen van het woord?

Er is voor mij een gebrek aan geestelijke symptomen. Ofwel is dat een teken dat we niet ongerust hoeven te zijn, ofwel betekent het dat het al te laat is, dat het al voor de deur staat, de zelfmoord van de homo ridens, ludens, viator en het hele overige zootje.

Neem de kunst. Waarover wordt er bijvoorbeeld geschreven? Wat men het hedendaags neo-realisme in de Nederlandse Poëzie noemt, is eerder een konsumptieliteratuur die het moet hebben van zelfgenoegzame spitsvondigheden en opsommingen van futiliteiten die niet eens het alledaagse overstijgen.

Veel van dat soort gedichtjes hebben ook maar de 'waarde' van een colablije waar Warhol zijn handen van afhield. Nochtans is het de bedoeling «een democratische, maar tevens maatschappijkritische bewustwording, een frisse relativiteitsgeest die frustraties helpt oplossen i.p.v. ze te cultiveren, het onthullende en ontmaskerende naakte woord i.p.v. verholen impotentie, integratie van het creatieve produkt in het leven van alledag en alleen i.p.v. autonome en geïsoleerde salonsacraliteit...» (De Nieuw-Realistische Poëzie in Vlaanderen, Orion, 1972) na te streven. Nou, mij goed. De bedoeling is er dus en die is goed. Maar de manier waarop niet. De Geest ontbreekt. We leven in een stuwdam, maar doen alsof we in een meer leven. We weten dat het 'Et van Einstein' (Jaap Harten) bestaat, maar het is alsof we er niet mee zitten. OK, er bestond een Pablo Neruda, maar we schrijven zijn versjes op wenskaarten of lezen ze maar als ontspanning. En hier en daar staat er nog iemand op; maar met welke ijdele pretenities?

Er zijn geen symptomen want er is geen coherentie tijdsgeest als voedingsbodem.

Of is er misschien wel een tijdsgeest die van de verscheidenheid, en vinden we er de eenheid niet in omdat wij ieder onze eigen koude oorlog voeren, omdat we elkaar niet (willen) herkennen of omdat de media ons en zichzelf ongemerkt verzoend hebben met wat binnen en buiten ons rijke Westen in lauw en hete oorlogen aangericht wordt?

Henry Kissinger heeft eens iets zinnigs gezegd, in de aard van: «Het feit dat de gedachte van WO III bestaat, is voldoende om er zeker van te zijn dat die er ook komt. Het is alleen een kwestie van tijd.» Waar zijn onze Gorters en Van Ostayens, onze dadaïsten, poëtes maudits en experimentelen...? Ik oordeel niet, ik vraag het me alleen af. Ik stel alleen vast dat er in feite niets gebeurt. Ofwel stellen we ons tevreden met het uitmelken van reeds lang verworven gouden koeien tot wij en zij erbij doodvallen, ofwel zitten we in de bekende stilte voor de storm. Maar in plaats van een voorafschaduw van die storm, vinden we alleen een misbegrepen stilte zonder lading. Of zijn wij de fatalisten van de nacht? Misschien zit zij met evenveel vragen en zijn die het antwoord.

Raf Papels

Zuid-Afrika

Hoewel het niet in mijn infentie ligt een polemiek tot in het eeuwige te beginnen over Zuid-Afrika (iets dergelijks belandt al gauw in een hopeloos pro-kontra gekisbis) zou ik toch graag reageren op de repliek van Filipie Canlijn op mijn bijdrage: 'Zuid-Afrika: overdreven negativisme.'

Filipie merkt o.a. op: «Onthou dat die blanken al eeuwen in Zuid-Afrika zitten, niet met charitatieve bedoelingen, maar om hun eigen zakken te vullen, uit eigenbelang en winstbejag.»

Laat ons nu niet met woorden gooien. De blanke in Zuid-Afrika is een mens zoals jij en ik. Geen heilige — en dus uiteraard bekommerd om zijn eigen portefeuille — maar ook geen onmens, en dus niet uitsluitend uit eigenbelang en winstbejag. De manier waarop Filipie het stelt, lijkt me wel wat ruw geformuleerd.

Verder wordt gezegd: «de essentie blijft nog altijd dat 17 miljoen zwarten in hun eigen land de les gespeld worden, door 4,5 miljoen blanken.» En verder: «Onthou dat die blanken maar die kansen zullen geven, die maximaal het statusquo garanderen en die minimaal hun riantie positie bedreigen.»

Nu maak ik me hierover weinig illusies. Zuid-Afrika heeft heden ten dage inderdaad een blank minderheidsbewind en de dag dat de eerste zwarte in het Zuidafrikaanse parlement zal verschijnen zie ik nog niet komen (als die er ooit komt). Maar je kunt dit onrechtvaardig vinden en dat is je volste recht. Maar laat ons nu ook eens realistisch zijn. Waar in Afrika is er een geslaagd democratisch experiment geweest? Is dit continent wel rijp voor de democratie?

Voor een situatie als in Zuid-Afrika bestaan er m.i. drie mogelijke oplossingen:

volg op p. 7

reprojectiemateriaal**Lucien's corner**

□ Staalarbeiders die betogen zijn geen slappe studenten waar de rijkswacht wappig moeit mee heeft. Vooral wanneer hun geduld op is. Ze zijn het over-en-weer-gepraat over het staalplan tussen staalbaronnen, regering en de EEG-kommissie beu en ze gingen verleden week naar het indrukwekkende EG-gedruip op het Schumannplein. Spitaels en Mathot waren er ook bij en werden door de basis in de rug geduwd: «Ca fait déjà trois ans qu'on attend.» Professor in de sociologie Spitaels verdwijnt na enkele bedaarde woordjes uit de betoging voor een afspraak, maar Guy Mathot, inwoner uit Seraing bij Luik, blijft mee opstappen. Het EG-gedruip wordt stapvoets omsingeld. «Qu'est-ce que tu prologes?», «Ton père il est ouvrier aussi, non?», «C'est dur, hein, le chômage?» roepen de staalarbeiders naar de rijkswacht. Maar men heeft Vlaamse rijkswachters tegen Waalse arbeiders geplaatst en die begrijpen er niks van, die trachten enkel «de subversie» uit het gedruip te houden, tevergeefs overigens. De jonge rijkswacht voor mij is 21 jaar, zijn vader werkt op een ministerie, hijzelf is een jaar in dienst. Applaus: enkele handjes hebben de vermetheld twintig verdiepingen hoog op de rand van het dak met een

FGTB-vlag te staan zwaaien. Binnen in het gedruip leg ik aan twee Duitsers uit waarover het gaat. Ja, zeggen ze, in Duitsland worden ook staalbedrijven gesloten, in Essen en Dortmund. De Duitse vakbond DGB demonstreert ook. Even verwarran ze de groene vlag van de CSC (Waals ACV) met «die Grünen». De vakbondsdelegatie heeft van EG-kommissaris Thorn en van minister Eyskens beloften gekregen dat er meer haast zal gemaakt worden van het staalplan. Dat voldoet de betogers niet en ze trekken naar de neutrale zone in de Wetsstraat. Zonder veel moeite duwen ze een prikkeldraadversperring opzij («frise ruiters») en de verbauwde rijkswachters schieten met traangas. Dit geeft hen enig respijt, maar niet lang. De prikkeldraadversperringen worden naar de rijkswacht gegooid, stenen ploffen tegen de schilden, de arbeiders willen naar de Lambert-montstraat, naar de eerste minister. «Allez Mathot, allez Mathot, allez!» zingen ze wanneer Mathot naar voor komt om te onderhandelen. Hij tracht zijn achterban tot vertrekken aan te zetten, maar plots ziet ook hij de paarden afkomen. De menigte stuift uiteen, langs beide kanten van de straat, zodat de groep ruiters ingeslo-

ten raakt. Nadat enkele voetzoekers tussen de paarden de dieren schichtig hebben gemaakt, slaan de ruiters op de vlucht, bestookt met stenen, flessen, bloembakken, vlaggen en verkeerspalen. Maar op het midden van de weg staat nog altijd die ministeriële grijze Ford met lekke banden, de bestuurder heeft zich ondertussen al wilsjelijk uit de voeten gemaakt. In hun haast zien sommige achtervolgende rijkswachters de auto niet, de laatste ruiter mist zijn sprong, zijn paard valt op het dak, en hij dandert over de auto heen. De paardencharge maakt het Mathot en de delegaties nog moeilijker om de massa naar de bussen te krijgen. Met hese stem gaat een woedende staalarbeider tegen hem te keer, zijn linkeroot staat gezwollen. Van achter de rijkswachters wordt een manifestant terug vrijgelaten, hij is duizelig, zwijmelt over zijn benen. Er komt een derde en een vierde charge en het kruispunt begint er licht gehavend uit te zien. Geen linkse extremisten of autonomen die vechten, maar moegetergde staalarbeiders, sommigen met de helm van 't werk op, gewone werkende mensen. Les métallions sont sympa. ■

Lucien

In kwestie studieduurverlenging tot 9 jaar.

Studenten Geneeskunde halen slag (bijna) thuis

Donderdag 18/2 bewezen de studenten geneeskunde dat de opleiding vooral hun zaak is en dat zij niet dulden dat over hun hoofd heen beslissingen daaromtrent genomen worden. Met meer dan 3000 betogers trokken ze — mét hun eisen — door Brussel.

De Leuvense studenten waren vanuit de grootste groep (ongeveer 600 man) of 50% van het aantal bereikbare studenten: een succes!

Die dag werden de lessen trouwens opgeschort om de professoren te laten weten dat het mens is en hen op hun verantwoordelijkheid te wijzen die ze weigerden op te nemen. In de voormiddag bereidde men de betoging voor (leuzen en liedjes werden ingestudeerd, spandoeken en bordjes in mekaar getimmerd). 's Middags trok een grote groep naar Alma II om ook de andere studenten in te lichten over onze problematiek. Een grote groep, ca. 300, vertrok dan reeds om 13.00 u met de fiets naar Brussel. Het aangenamen werd zo aan het nuttige gekoppeld. *Het moet me hier van het hart dat verantwoordelijken op Sociale Raad het verzuimd hebben om het weinige te doen waarvoor we hun hulp vroegen en ons zo op het laatste moment nog voor praktische problemen stelden. Daarom zullen we in het vervolg alles zelf doen, zonder vrijgesteld en zonder problemen.* Gans deze actie bewijst dat mits een goede en eerlijke voorlichting de studenten bereid zijn om voor hun rechten op te komen, en mét resultaat.

Resultaten ?

Om te bewijzen dat er resultaten waren is het nodig een bondige schets te geven van wat vooraf ging.
Op 24/4/'81 keurt de Hoge Raad, een

faculteiten geneeskunde liggen echter nochtans in een eigen praktijk mogen beginnen. Deze nota werd door de voorstanders van het voorstel van de Hoge Raad aangegeven om te bewijzen dat nu ook de universiteiten voor een postgraduaat zijn. Ze dringen er bij de minister (ondertussen Dhaene) op aan om het ontwerp van de Hoge Raad maar vlug te ondertekenen; iedereen was er

In januari '82 komt er een persnota van een werkgroep binnen de VLIR samengesteld uit vertegenwoordigers van de universiteiten en huisartsenverenigingen. Deze is tamelijk dubbelzinnig opgesteld en voorziet ook in een postuniversitaire

beroopting voor huisartsen welke nochtans in een eigen praktijk mogen beginnen. Deze nota werd door de voorstanders van het voorstel van de Hoge Raad aangegeven om te bewijzen dat nu ook de universiteiten voor een postgraduaat zijn. Ze dringen er bij de minister (ondertussen Dhaene) op aan om het ontwerp van de Hoge Raad maar vlug te ondertekenen; iedereen was er

immers voor. Zo werkt onze democratie: machtsgroepen infiltreren in ministeriële kabinetten, bewerken de minister en argumenteren met dubbelzinnige adviezen en patiënten, staan volledig buiten spel. Hun resten nog de conventionele middelen: staken, bezetten en betogen. Dat deden we dan ook. Dit alles kreeg een ruime aandacht in de pers en reakties van betrokken instanties bleven niet uit.

1. Rector Clara verklaart achter ons platform te staan (beter opleiding binnen 7 jaar, geen H.A. specialist)
2. De dekanen van alle universiteiten verklaren dat een specifieke opleiding gebeurt terwijl men werkt in een eigen praktijk en onder eigen verantwoordelijkheid.
3. De werkgroep van de VLIR verklaart dat de praktische opleiding bij voorkeur gebeurt terwijl men werkt in een eigen praktijk en onder eigen verantwoordelijkheid.
4. De VVVM steunt grotendeels de studenteneisen en spreekt klaardere taal dan voorheen: ze pleiten voor een specifieke huisartsenopleiding maar een verlenging van de huisartsenopleiding is hiervoor niet nodig en zelfs tegen aangewezen. Verder stellen ze dat het onderscheid tussen erkende en niet-erkende huisarts psychologisch negatief werkt.
5. Minister Dhaene, die ei zo na het ontwerp reeds getekend had, verklaart dat hij geen beslissing zal nemen zonder alle belangstellenden (ook de studenten) gehoord te hebben.
6. In de stuurgroep van de VLIR zal ook een studentendelegatie kunnen meewerken aan de verdere profilering van de huisarts en zijn opleiding.

Preses Medica

'Eet meer ministers' en andere slogans uit de dokters-in-spé betoging, waar ook een belangrijke Waalse delegatie aan deelnam.

Kringraad debat

10 jaar studenteninspraak aan de unief

Dinsdag 30 maart e.k. organiseert Kringraad in de Kleine Aula een panelgesprek-debat over het medebeheer van de studenten in de universitaire beleids- en beslissingsorganen van de universiteit. De studenteninspraak aan de unief is, sinds het geïnstitutionaliseerd werd op alle niveaus vanaf 1971, onafgebroken discussief geweest binnen verschillende studentengroeperingen. Een artikel om de problematiek even in te leiden.

Democratie in de universiteit

Reeds geruime tijd voor de studentenakties van de eind-zestigere jaren werd er over medebeheer van de studenten in de universitaire organen gediscussieerd. De Vereniging van Vlaamse Studenten (VVS) stelde reeds in 1961-'62 dat het probleem van het medebeheer aan de unief zich stelt als het probleem van de keuze tussen een 'participerende' en een 'revendikatieve' houding vanwege de

studenten. Dus een keuze tussen deelname aan de bestaande academische structuren — hoewel men het daar eventueel niet mee eens zou zijn — of een werking rond medebeheer buiten de structuren als een vrije en ongebonden drukingsgroep van studenten.

In de loop van de zestigere jaren werd de roep naar een democratische universiteit waarin alle geleidingen, dus ook de studenten, opgenomen zouden worden in de besluitvormingsstructuren. VVS stel-

de in 1964 dat de student het essentiële element is aan de unief en dat beslissingen over hem niet meer kunnen getroffen worden zonder hem. Medebeheer in de sociale en andere universitaire diensten werd gevraagd.

Toen in 1966 de discussie over de eventuele overheveling van de Franse Sectie begon, werd hieraan de opbouw van een democratisch Leuven Vlaams gekoppeld: studenten willen medezeggenschap in de Fakulteitsraden en Akademische Raad en een volledig informatierecht.

Een opvolging van onderhandelingen en studentenacties leidde in 1971 tot de herstructurering van de Leuvense universiteit waarin studentenvertegenwoordigers op (bijna) alle niveaus van de universitaire besluitvorming opgenomen worden en waarin een gedeeltelijk informatierecht voor de studenten is voorzien.

Ter inleiding op het debat zal de heer Jan Bauwens, directeur van Studentenvoorzieningen KUL, een historisch overzicht geven over de gebeurtenissen die geleid hebben tot het geïnstitutionaliseerd studentenmedebeheer aan de unief. In 'Hoe het begon...' zal Jan Bauwens de feiten, argumenten en ideeën schetsen die zowat 15 tot 10 jaar geleden aktueel waren.

Studenten-vertegenwoordiging

Het vigerende structuur-reglement van de KUL voorziet dat een studentenvertegenwoordiging opgenomen wordt in de Permanente Onderwijs Commissies, de Departementsraden, de Fakulteitsraden en de Akademische Raad voor wat betreft de academische sector, en de Raad van Studentenvoorzieningen en de Raad van Beheer van de Alma, voor wat betreft de sociale sector. Het numeriek aandeel van de studenten in de besluitvorming van de sociale sector is hetzelfde als dit van de academische geleidingen en van het personeel: de Raad voor Studentenvoorzieningen is immers paritair (5-5-5) samengesteld.

Anders is het gesteld in de academische sector. De studenten bekleden samen met het deeltijds academisch personeel en het wetenschappelijk personeel maximaal 40% van de mandaten in de verschillende raden. Het numeriek studentenaandeel in de besluitvorming is gemiddeld 11,8%. De professoren bekleden minimum 60% van de zetels in de universitaire besluitvormingsorganen.

Deze numerieke ondervertegenwoordig-

ing van de studenten is geen handicap voor deze geleiding volgens prof. Walter Van Gerven, voormalige rektorkandidaat en huidige groepsvoorzitter Humane Wetenschappen. In een interview met Veto stelde Van Gerven dat de studenten nu al een grote macht hebben. De delegaties reageren altijd in blok en ze zijn altijd aanwezig, de profen niet. In Fakulteitsraden en Onderwijscommissies luistert men over het algemeen aandachtiger naar de studenten dan naar een prof of een assistent, aldus Van Gerven, waaraan hij toevoegt dat 'macht' een zeer relatief begrip is en zeker niet samenvat met stemrecht'.

Van Gervens opvatting ter zijde gelaten, constateert de studentenvertegenwoordiging dat zij in de verschillende raden zelden tot nooit hun voorstellen tot meerderheidsstandpunten kunnen maken. Een programmatwijziging die nadelig uitvalt voor de studenten omdat deze de studiedruk verhoogt, maar die voorgesteld wordt om een bepaalde prof een leerstoel aan te bieden, wordt met gemak goedgekeurd in de Fakulteitsraad. Een 60% meerderheid van professoren laat dit gemakkelijk toe. Maar behoren de professoren altijd bij de slechten die niets van de opvattingen van de studenten willen horen?

Koen Mols, studentenvertegenwoordiger in Toegepaste Wetenschappen en voorzitter van VTK, stelt dat de studenten in zijn Faculteit goed met de professoren kunnen opschieten. In de Commissie Ingenieursvorming nemen de leden afstand van de scheiding prof-student. 'Studenten hebben bij ons een echte inbreng,' aldus Koen Mols in een Veto-interview van afgelopen jaar ter gelegenheid van de VTK-verkiezingen.

Medeplichtig

Nietgetuigd en goede ervaringen behaald zijn in het medebeheer, gaan er toch stemmen op om deze structurele inspraakmogelijkheden te boycotten. De studenten hebben in de raden niets te zeggen omdat ze numeriek ondervertegenwoordigd zijn. Verder zijn de studenten door hun aanwezigheid in het medebeheer, medeplichtig aan alle beslissingen die nadelig voor de studenten-geleidingen zijn.

Dit was het voornaamste argument van de Studenten Vak Beweging (SVB) in Gent om hun ondervertegenwoordiging, die d.m.v. algemene studentenverkiezingen aangeduid is, terug te trekken uit de Raad van Beheer van de rijksuniversiteit.

Onder leiding van Paul Geraert, gewezen studentenvertegenwoordiger in de R.U.Gent, organiseerde SVB voor in een boycot van de verkiezingen, die niet volledig maar toch ruim slaagde. De lezer herinnert zich ongetwijfeld de prikaktie met de ezel op het Gents rektorat.

Onder de slogan 'Gen bureaucratie, maar strijd' distantiëert VVS-SVB zich van het medebeheer en roept op tot een syndikale studentensamenwerking buiten de universitaire structuren.

Stellingname één

Een aantal jaren geleden besloot Kringraad bij consensus te streven naar een gelijkwaardige participatie van de studenten in de universitaire besluitvorming. Net als de prof, is de student een evenwaardig element in het onderwijsleerproces en dient hij alle mogelijkheden te hebben om zijn voorstellen te vertolken. Deze — hier bondig weergegeven — opvatting wordt Stellingname Eén genoemd.

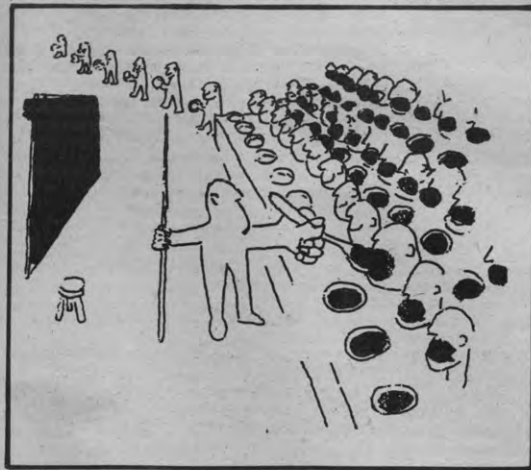
Recentelijk gaan er stemmen op om een paritair orgaan op te richten dat 'zou handelen over onderwijsprogrammering en over de controle op de studiedruk. Konkreet dus het aandeel van de studenten in de universitaire onderwijsraden op te voeren tot 50% (lesgevers tegenover lesnemers). Daar zijn ook argumenten tegen. De voornaamste is dat de studenten tijdelijk aan de unief verblijven en professoren voor altijd met de universiteit verbonden zijn. Men kan het beleid van de unief niet laten afhangen van de jaarlijkse toevalligheden in de studentenvertegenwoordiging, aldus tegenstanders van het pariteitsmodel.

Debat

De problematiek van de studenteninspraak kan men vanuit verschillende kanten bekijken. Standpunten en opvattingen lopen ver uiteen. Werkwijzen en strategieën zijn zeer divers. Ervaringen zijn positief en negatief. Al bij al redenen genoeg om een debat over dit onderwerp te organiseren. Kringraad doet dit dan ook op dinsdag 30 maart eerstkomende.

In de volgende editie van Veto brengen we een interview met Luc Devisscher, studentenvertegenwoordiger godsdienstwetenschappen en koördinator Katediekta over de ervaring van zijn kring in het medebeheer.

Jan Sempels
Studentenvertegenwoordiger
Akademische Raad

Medewerkers: Luc "Corner" Vanderhaeghen, Wim Verhelst, J.H. Verbanck, Jozef Schildermans, Polleke Fotozet, Peter De Jonge, Frans Smeets, Leo Paesen, Pieter T'Jonck, Kristin Van Hoolst, May Van Boxel, Dirk "plak" De Naegel, Ingoborg Verplancke, Mieke Cantineaux, Luk Bierens, Filipie Canfijn, Tom Van Cleemput, Rudy Ceuppens, Eric Van Haeren, Marleen Martens, Wilfried Allaerts, Relinde Baeten, Guido Janssens, Marc Lens, Jan Deltour en de vele anderen die deze jaargang hielpen volschrijven, tikken, plakken, verzenden,...

Nadine Gordimer: Literatuur is

21 oktober 1981 om 9.30 u. groot Begijnhof, Bovenstraat 96, 3de verdieping. We zitten wat timide te ogen: Jan Sprengers, Erik Dhondt — huidige hoofdredacteuren van 't Germaantje (de initiatiefnemers van dit opzet) — en ik, gewezen koördinator van dit kringblad en nu mee voor Veto.

Timide ja, want we kijken op naar de grote, gerenomeerde romanschrijfster uit Zuid-Afrika, Nadine Gordimer. Ten onrechte stelt nooit iemand zich een heel belangrijk persoon voor in een onooglijke gestalte. Deze haast al te kleine vrouw bewijst overtuigend hoeveel vastberadenheid en zelfbewuste persoonlijkheid van internationale allure een zo beperkt lichaampje kan herbergen. Met veel gemak laat ze een vlot en zacht-klinkend Engels van tussen haar lippen vloeien. Daarbij vermijdt ze opvallend alle moeilijke termen en toch is haar boeiend verhaal zeer afgewisseld. Ze praat beheerst en diepgaand over de politieke situatie van Zuid-Afrika en de plaats van de (haar) literatuur daarin.

Ik? Lesgeven? Toe nou?

In 1980 was Gordimer al eens enkele dagen in België, in Leuven meer bepaald, om er op 2 februari het eredororaat van de Kul in ontvangst te nemen. De belangstelling van de pers toen maakte haar doorbraak alhier mogelijk: eindelijk zijn haar boeken in de handel te vinden (al zijn er tot nog toe slechts enkele vertaald in het Nederlands). Onlangs van 11 tot 24 oktober, heeft ze weer in ons midden vertoefd; ze pikte in de licenties Germaanse even snel een compleet b-kollege Moderne Engelse Literatuur mee (tien sessies van twee uur, één sessie dagelijks, twee weken van vijf dagen naen) Hoe het groeide:

Gordimer: Wel, vóór twee jaar heb ik van België niet veel gezien. Ik was maar enkele dagen hier en ik was konstant ingepalmd door allerlei plechtigheden. Ik dacht bijna dat ik hier zelfs helemaal niet geweest was en ik bezook nochtans heel graag alle mogelijke landen. Maar Prof. Servotte had me gevraagd: "We zouden graag hebben dat je ooit nog terug kwam: misschien kan je eens een gastcollege komen geven hier?" Ik antwoordde: "Maar ik kan helemaal geen les geven, ik ben geen academicus; maar misschien kan ik wel een seminarie leiden over kortverhalen... op mijn eigen manier dan." En toen zei hij: "Mijnja en dan 'wanneer'?" We hadden ons ook laten vallen op dit semester en... ik ben er dus.

Kort voor ze weer vertrok, had het nu volgende gesprek plaats. Het is een ruime bloemlezing (in vertaling) van de interessantste uitspraken uit het interview, dat uitgebreider en in origineel Engelse versie te vinden is in het onlangs verschenen Germaantje nr. 3.

Ik doe wat ik doe

Redaktie: U zegt: "op mijn eigen manier". Wat houdt dat in?

Gordimer: Wel ja, zoals ik al zei, ik ben geen lesgever. Ik kan alleen proberen in een seminarie literatuur te presenteren vanuit het standpunt van de schrijver met de methodes die ik zelf gebruik heb om mezelf te leren schrijven. Dat wil zeggen: het verhaal demonteer als het ware, om

te zien hoe de auteur het samenstelde, met die of die specifieke bedoeling. De 'normale' benadering echter is de interpretatie van de tekst (n.v.d.r.: vanuit lezersstandpunt).

Redaktie: Het standpunt van de schrijver: dat houdt bijv. in de keuze van het genre waarin je gaat schrijven. Is er een specifieke bedoeling waarom U alleen romans en kortverhalen schrijft, en nooit gedichten of toneel? Of ligt dat U gewoon niet?

Gordimer: Ik heb wel een adolescentie periode gehad waarin ik gedichtjes schreef, maar die waren niet erg goed. Het was gewoon mijn manier van uitdrukken niet, dus hield ik er mee op, maar kortverhalen schrijven ligt dicht bij de poëzie, hoor, omdat het ook zo'n gebalde uitdrukingsvorm is. Je kan alleen de essentie weergeven. Iets gelijkaardigs is het met toneel. Ik hou erg van het theater, ik ga er veel naartoe, veel van mijn vrienden werken in het wereldje... dus vragen de mensen me vaak waarom ik geen toneelstukken schrijf. Ik voel daar gewoon de behoefte niet toe. Hoewel ook het meest typische van toneel — dialoog dus, alles uitdrukken in de woorden van je karakters — iets is dat ik veel gebruik in mijn kortverhalen. Misschien komt het omdat een toneelstuk niet ál is, als je het geschreven hebt; er staat altijd iets tussen de schrijver en het publiek, namelijk de interpretatie van de regisseur én de acteurs. Dat kan je bedoelingen veranderen. Bij een kortverhaal of een roman heb ik direct contact met de lezer, niemand kan akcenten verleggen.

Redaktie: Hebt u dan een publiek voor ogen als U schrijft? De Afrikaanse Liberalen, die tegen apartheid zijn zoals U? Of de zwarten? Of Europa en de rest van de wereld, om uw boodschap te verspreiden?

Gordimer: Ik schrijf voor al wie het wil lezen. Om te beginnen, schrijf ik vóór alles, voor mezelf. Ik beslis trouwens niet wie het leest of niet. Als de Zuid-Afrikaanse regering een boek van mij verbiedt en dus mijn mede-Afrikanen verhindert het te lezen, kan ik daar niets aan doen. Als ik daar doorlopend aan zou moeten denken terwijl ik schrijf en er ook rekening mee houden, dan zou ik

Twee eredoratoraten aan de K.U. Leuven op 2 februari 1979. Gordimer en de kort daarna vermoorde martelaar uit Latijns-Amerika, Romero.

totaal andere boeken schrijven. Of nog: als ik mijn stijl en woordenschat zou moeten aanpassen om mensen te bereiken die nauwelijks kunnen lezen — zoals zoveel zwarten nog altijd vandaag — dan zou dat een sterke beperking zijn op wat ik denk te bieden te hebben. Schrijven is meer als een briefje dat je in een fles stopt en in zee gooit: je weet niet waar het zal aanspoelen. Liefst zou ik natuurlijk zoveel mogelijk gelezen worden. Het is mijn contact met de wereld. Het is vooral

frustrerend als je — om welke reden ook — door de mensen van je eigen leefgemeenschap niet gelezen kan worden. Tenslotte spreken en interpreteren je vanuit die gemeenschap.

Schrijven is politiek aktivisme

Redaktie: Maar juist de boodschap zelf die je in de fles stopt, kan toch een reden zijn om geïnteresseerd te zijn in het bereikte

publiek: discussie veroorzaken in zo wijd mogelijke kring bijvoorbeeld, rond uw protest tegen apartheid?

Gordimer: Ja. Wel, dat aspect heb je ook natuurlijk. Je kan als fiktieschrijver met je werk de mensen sensibiliseren voor hun eigen leefsituatie. Een soort politieke functie, als je wil. Maar ik denk niet dat het de bedoeling is (of moet zijn) van een romanschrijver om de mensen te overtuigen, te bekeren. De schrijver moet de

Rondom Nadine Gordimer

Wie is Nadine Gordimer?

Ze is Zuid-Afrikaanse, geboren op 20 november 1923 in Springs, Transvaal. Ze studeerde aan de Convent School en aan de Universiteit van Witwatersrand, Johannesburg. Momenteel woont ze in Johannesburg. Ze is tweemaal in het huwelijk getreden en heeft drie kinderen. Vooral belangrijk is echter dat ze een Engelstalige blanke is in Zuid-Afrika.

Waarover schrijft ze?

Haar werk behandelt de invloed van politiek op individuen, hun relaties met andere mensen en hun eigen groeiproces onder de politieke druk in Zuid-Afrika. De personen in de romans zijn echter geen marionetten die gestalte geven aan voorafbestaande politieke stellingnamen, maar 'echte', psychologisch uitgewerkte figuren die genuanceerd zijn en niet voor zwart-wit ideeën staan. In de psychologie zijn het de trage, irrationele drijfveren in de mens die bepalend zijn voor zijn leven, veeleer dan bewuste, rationele en weloverwogen beslissingen.

Dit betekent dus dat politiek en psychologie vervlochten zijn, zodanig dat onderzoek van de ene laag je onvermijdelijk bij de andere brengt. Deze vermenging maakt aan de ene kant het politieke gebeuren invloed op het leven van individuen in plaats van een abstrakt geharrewar boven de hoofden van de mensen. Aan de andere kant tilt ze de psychologie van de figuren uit boven het alledaagse, zorgeloze hier-en-nu door ze altijd in politieke spanningen te plaatsen.

Het is dus duidelijk dat Gordimer in haar werk geen eenzijdig standpunt inneemt: ze laat gewoon zien aan de lezer wat bepaalde individuen doen, zeggen, beslissen in bepaalde politieke konfliktituaties. Zo krijgt de lezer alle mogelijke schakeringen en nuances van houdingen te zien in de verschillende personages, die mekaar ontmoeten en gedachten en gevoelens uitwisselen. Juist deze presentatie van informatie is wat ze ziet als de literaire taak en vrijheid van de schrijver. Aan deze visie op literatuur en de concrete realisatie ervan in haar romans en kortverhalen beantwoordt bovendien nog een treffende stijl: concrete sfeerbeelden, diepgaande ruimtesymboliek, uitgewerkte psychologische analyses en origineel beeldgebruik in een fascinerende combinatie van afstandelijkheid en empathie vanwege de schrijver.

Waarover gaan haar belangrijkste romans?

Een korte schets van drie van haar romans kan het bovenstaande wat concreter maken.

- *A World of Strangers* is het verhaal van een jonge blanke Engelsman, Toby Hood, een vertegenwoordiger van een publiciteitsbedrijf, die naar Zuid-Afrika gestuurd wordt en niet in slaagt het rijke, blanke 'villa-levens' te verzoenen met het leven in de 'township'. Zijn intense vriendschap met een

zwarte getuigt van Nadine Gordimers geloof in de toekomst, ondanks het feit dat Toby Hood een vreemde blijft in de Zuid-Afrikaanse wereld van mensen die allen vreemden voor elkaar zijn.

- *The Conservationist* is het verhaal van een blanke industrieel in Zuid-Afrika, Mehring, die zijn privileges niet in vraag stelt, ze als vanzelfsprekend beschouwt en eraan vasthoudt tot een serie roofmoorden op zwarten op zijn land zijn zekerheid schokt. Wat eerst een vervelende affaire onder zwarten leek, groeit uit tot een moord op Mehring zelf (door een blanke). Op het einde wordt Mehring 'one of them' (de zwarten) genoemd. Het boek is erg symbolisch en werkt ook met symbolische teksten aan het begin van het boek en tussen sommige delen van het verhaal.

- *Burger's Daughter* is het verhaal van een blank meisje op zoek naar een persoonlijk en voor haarzelf aanvaardbaar leven in de politieke konfliktituatie in Zuid-Afrika. Weer wordt een psychologische evolutie verbonden met het politieke gebeuren rond het apartheidregime in Zuid-Afrika. Zal Rosa Burger de levenskeuze van haar ouders — vooral van haar vader — volgen, namelijk een absoluut engagement voor de rechten van de zwarten in het communisme, met het risico op gevangenisstraf en zeker verlies van vrijheid? Of zal ze kiezen voor de levensfilosofie van de onverschilligheid en de vlucht naar harmonieuzere en verdraagzamere landen, die haar door sommigen op haar levensweg voorgeschoten wordt? Een antwoord wordt de lezer niet voorgeschoten. Wel kan hij in deze roman deze eerlijke zoektocht volgen die dan uitloopt op een aanvaarden van zichzelf als iemand die er het beste van maakt volgens de eigen capaciteiten, in het concrete dagelijkse leven en in een doorleefde en actieve inzet voor de zwarten. De gevangenis, waar het binnenvallen van het licht zijn beschreven wordt, is dan voor haar de sluitingsplaats van het boek.

Wat heeft ze allemaal geschreven?

Ze schreef romans:

- *The Lying Days* (1953)
- *A World of Strangers* (1958)
- *Occasion for Loving* (1963)
- *The Late Bourgeois World* (1966)
- *A Guest of Honour* (1971)
- *The Conservationist* (1974)
- *Burger's Daughter* (1979)
- *July's People* (1981)

en vele kortverhalen o.a. in deze verzamelingen:

- *Face to Face: Short Stories* (1949)
- *The Soft Voice of the Serpent* (1952)
- *Six Feet of the Country* (1956)
- *Friday's Footprints and Other Stories* (1960)
- *Not for Publication and Other Stories* (1965)
- *Livingston's Companions* (1972)

Anne Verbanck

Nadine Gordimer, door David Levine. (Copyright New York/Opera Mundi).

politiek (in Zuid-Afrika)

mensen tonen hoe ze zijn, zodat ze over zichzelf kritisch worden en vragen gaan stellen, ook bij die dingen waar ze altijd zo zeker van waren. Daar begint de verandering, ook politiek, van een maatschappij, denk ik.

Redaktie: Is dat Uw bedoeling, als schrijfster, de maatschappij veranderen?

Gordimer: Helemaal niet, zo bedoel ik dat niet. Ik walg wel van de maatschappij waar ik in leef omwille van het racisme; ik walg trouwens wel van meer plaatsen in de wereld, waar mensen zich onmenselijk gedragen tegenover elkaar. Maar ik zie mijn schrijven niet als een direct wapen om dat te veranderen, ook al zou ik dat als mens graag zien gebeuren. Dat is wel de bedoeling van de politieke polemist, de partijpropaganda-auteur. Ik schrijf geen propaganda-literatuur. Als romancier probeer je dieper te zoeken, naar dat wat aan de politieke aktie ten grondslag ligt. En je moet ook fouten kunnen inzien, de slechte dingen, ook aan de 'goede' kant. Dat kan een propaganda-auteur niet: hij schuift één politieke lijn, één maatschappijbeeld geïdealiseerd naar voor, zonder er vragen bij te stellen. Zo'n absolute instelling bindt de auteur tot orthodoxie. De schrijver als kunstenaar stelt zich op tegenover de extremen in een maatschappij; dat zie je in heel de geschiedenis. Als ik met directe politieke bedoelingen zou schrijven, zou ik altijd maar weer «Uncle Tom's Cabin» schrijven, opnieuw en opnieuw. Misschien helpt dat wel de maatschappij veranderen, hoor, maar als literatuur, als kunst, kan zulks natuurlijk niet.

Redaktie: Als je dus kritisch over je samenleving wilt schrijven, maar niet in propagandavorm, dan moet je de dingen wat meer omloerst zeggen? Personages creëren, ze tegen mekaar uitspielen en dus onderliggend je boodschap meegeven?

Gordimer: O nee! Dat ben ik niet met u eens, en zeker de Zuidafrikaanse regering zou het niet met u eens zijn? Ze verbieden mijn boeken toch, niet? Dat is het criterium: als je personages en hun betekenissen levendacht en waarheidsgetrouw Zuidafrikaans zijn, en je maakt geen omwegen rond de problemen die er zijn, dan ben je politiek zeer actief in Zuid-Afrika. Op deze manier ben ik en alle serieuze auteurs in Zuid-Afrika politieke activisten, omdat héél het leven in Zuid-Afrika zo intens gepolitiseerd is. Wat bij voorbeeld voor jullie in Europa een traditionele klassenstructuur is, is in Zuid-Afrika meteen een levensgroot politiek probleem, omdat een verschil in klasse ook een verschil in huidskleur inhoudt. Je kan onmogelijk in Zuid-Afrika een onderwerp aansnijden dat niet sterk betrokken is op de specifieke politieke situatie.

Achtergronden

Nadine Gordimer vertelt dan met guttige, wat vermoede oogjes over vroeger, toen ze klein was (tja, héél klein dan). Ze woonde in een stadje nabij de goudmijnen. Zwarte werkers werden tegen slavenvoorwaarden en -lonen van overal in Zuid-Afrika aangevoerd en de mijnen ingedreven. Op de blanke kinderen maakten ze een hoogst eksotische indruk met hun kleurige kleren (dekens) en hun haartooi. Vreemd en eksotisch voor de onnadankende blanke, die zichzelf als norm ziet en Afrika als zijn land. Tot ze inzag, vertelt ze, dat het natuurlijk net omgekeerd was en is, dat het hún land is en de blanke het eksotische element is: de eerste bewustwording van de intense politisering van het leven in Zuid-Afrika. Ondertussen zijn de zwarten zich natuurlijk al de hele tijd bewust van wat er mis is, maar zij komen niet aan de bak om dat te melden of om er wat aan te doen. Ze probeerden het wel, maar de golven van zwarte vrijheidsbewegingen worden alle bloedig onderdrukt door de blanke nationalistische overheid. Wel kon de overheid niet verhinderen dat een aantal politieke denkstromen hun gang gingen in Zuid-Afrika en dus invloed hadden op de zwarten. De Engelse arbeiders bijvoorbeeld die lid waren van de Labour Party en hun vakbondsprincipes doorgeven aan de zwarten. De regering spartelde tegen door te beweren dat de zwarten niet mochten gemanipuleerd worden; wetten ter verbod van toetreding tot vakbonden voor negers waren een poging om goedkope werkkrachten koest te houden. Een tweede invloed zijn de principes van geweldloos verzet van Ghandi (die zelf 11 jaar in Zuid-Afrika woonde). Een derde is de kommunistische partij van Zuid-Afrika, opgericht in 1926 door ex-liberalen die verder wilden gaan

dan hun eigen partij die de 'colour principles' had overgenomen van de regering. Ook joden die ook kommunistische ideeën tsaristisch Rusland hadden moeten ontvluchten, stichtten mee de partij. Al deze ideeënstromen ontkenen vrijheidsbewegingen onder de negers. Ze bestaan vandaag allemaal nog, hoewel ze verboden zijn en onder zware repressie te lijden hebben. Daardoor worden ze des te sterker en vasthoudender in de ondergrond of in hun verbanningsoord.

Het voordeel van de twijfel

Waar plaatst Gordimer nu zichzelf binnen al die tegengestelde denkgolven in Zuid-Afrika, die er het politieke leven bepalen, of onmogelijk maken.

Gordimer: Wel, het is een politieke stroom die door Zuid-Afrika gaat en die mij natuurlijk ook beïnvloedt. Maar ikzelf heb nooit tot enige politieke partij behoord. Ik draai slecht in systemen, ik ben — zoals de meeste schrijvers — een enkeling. Wel behoorden veel van mijn vrienden tot de kommunistische partij rond 1947, kort na de tweede wereldoorlog, toen die partij nog verboden was. Er was toen een liberale partij ook, geleid door een schrijver trouwens, Alan Paton, maar ook daar ben ik nooit bij geweest, ook al herkende ik er wel sommige van mijn ideeën in. Liberaal heeft dan heel de tijd wel een wat andere betekenis dan in de West-Europese politiek. Het is niet een algemene politieke denkvorm, het staat eigenlijk vooral voor een geloof in een verbetering van de situatie van Zuid-Afrika door opheffing van de apartheid, maar dan door de zwarte te laten delen in het kapitalistische systeem om voet van gelijkheid. Het is duidelijk dat daarin het communisme afwijkt: de opheffing van de apartheid ter verbetering van de situatie van de neger betekent de opheffing van het systeem. Met dat laatste ben ik het trouwens eens: er is een historische alliantie als het ware gegroeid tussen het kapitalisme en het racisme, geweld of niet, bewust of niet. Toch reken ik mezelf niet tot het kommunistische denken. Ik beschouw mezelf als socialist. Ik wou nooit tot de kommunistische partij toetreden, omdat ik in twijfel geloof. Dat is in een partij niet toegelaten. Nochtans denk ik dat het een gezond iets is, het veroorzaakt vooruitgang in je denken en in de maatschappij. Er zijn afschuwelijke dingen gebeurd in de geschiedenis in de naam van het communisme of van het kristendom, maar dat maakt nog niet dat je ze zomaar kan verwerpen. Het utopische in de kommunistische filosofie blijft mooi, ook ben ik het met veel principes ervan niet eens; en ook de kristelijke ethiek is en indrukwekkend geheel. De liberale principes waren in oorsprong ook goed, maar daar kunnen we niet terug naartoe. Er moet door twijfel een soort nieuwe maatschappij groeien en ik geloof met Sartre, dat het «socialisme aan de horizon ligt» voor de wereld.

Een Impasse?

Redaktie: Dat is heel theoretisch. Maar hoe kan je als blanke in Zuid-Afrika leven, met alle weelde en comfort, en toch iets doen om de situatie van de zwarte te verbeteren?

Gordimer: Het enige dat je kan doen is je tegen het regime verzetten. Blijft de vraag hoe? Heb je de moed om een echte revolutionair te zijn? En wat ga je dan doen: een postkantoor oplazen of een politieke leider neerschieten? Of ga je in de politiek gaan — je bent blank, dus je kan verkozen raken in het parlement — en dan de oppositie van binnenvoeren? Nog een andere keuze — een negatieve weliswaar, denk ik — is het land verlaten. Allemaal zware beslissingen...

Redaktie: In uw laatste boek, *July's People*, bent u nogal erg pessimistisch over de evolutie van Zuid-Afrika. Geloof u dan niet echt in één van deze keuzes? Moet het met geweld? Of is een vreedzame oplossing misschien toch nog mogelijk?

Gordimer: Als de wil er was, ja. Maar het is héél laat en er gaat elke dag tijd verloren. De blanken veranderen wel, maar véél te traag en het geduld van de zwarten raakt op. Alleen de repressie weerhoudt hen; maar hun wapeniging verbetert en het terrorisme neemt toe. Ook wel de schrik om met een burgeroorlog de eigen zwarte bevolking zwaar te treffen, is wel een rem op het losbarsten van een bloedige opstand. En de blanken houden hen zoet door traag, schoorvoetend te geven. De zwarten zijn nu toegelaten tot de vakbonden, bijvoor-

beeld, een geweldige stap vooruit, vind ik, de enige echt revolutionaire stap vooruit die ik ooit meegemaakt heb. Maar het gaat allemaal zo traag, te traag. En dan neemt de spanning toe tussen de enen, die zeggen dat de vicieuze cirkel niet te doorbreken is tenzij met geweld, en de anderen — zoals bisschop Tutu, onze Camara of Romero — die willen blijven proberen met andere methodes. Zijn voorstel is de vreedzame omvorming door boycot. Het is een eindeloze discussie.

Redaktie: Blijf nog het land verlaten...? Wat is uw houding in al deze tegenstellingen? Het land verlaten, zoals enkele van uw kinderen, doet u alvast niet...

Gordimer: Ik ben vooral verward. Ik heb soms een soort apokalyptisch gevoel van: laat het allemaal gedaan zijn, zo nodig mét oorlog... Wij, blanken, hebben er per slot van rekening om gevraagd!

Schuld?

Redaktie: Voelt u zich dan schuldig?

Gordimer: De hele blanke wereld is verantwoordelijk voor de koloniale periode. Wij, in Zuid-Afrika, moeten ons natuurlijk meer schuldig voelen, omdat wij daar leven. Ik kan een theater binnenstappen en een zwarte niet. Ik kan treinen nemen waar een zwarte niet op mag, een betere, een propederere trein. Op zulk vlak moeten wij ons natuurlijk meer schuldig voelen. Maar dat is een proces waar je doorheen gaat en nu voel ik me niet meer zo speciaal schuldig. Nu voel ik iets veel erger: als mens — niet als auteur — als mens voel ik me totaal nuteloos... Je kan me dan inderdaad vragen: waarom blijf je dan? Maar wat heeft het voor zin om weg te gaan? Ik heb heel mijn leven geprobeerd met mijn werk iets te veranderen, door de manier van leven ook. Het heeft allemaal niet veel geholpen; er waren er te weinig van dat slag, die dat wilden. Maar kan niet helemaal rationeel uitleggen waarom ik zo persé wil blijven: ik heb het obstinate gevoel dat het mijn thuis is, mijn plaatsje in de wereld, mijn lot als je wil. Ik kan natuurlijk weggaan

Nadine Gordimer, een haast ál te kleine vrouw, maar een zelfbewuste persoonlijkheid met internationale allures.

en het mij gemakkelijk maken. In Europa bijvoorbeeld voel ik mij redelijk thuis, maar toch... ik voel geen banden, ik voel mij niet betrokken.

Veto en Germaantje af

Alsof ze emotioneel nauwelijks betrokken is bij wat ze pas allemaal overtuigend van diep binnenin prijs gegeven heeft,

staat Nadine Gordimer plots op. Ze kijkt nog steeds onverstoorbaar vriendelijk — niet echt lief, een ietsje streng —, wij begrijpen dat onze tijd op is. Ze heeft ons een half uur méér dan het afgesproken uur toegemeten, zien we op ons polshorloge: we zijn haar erkentelijk.

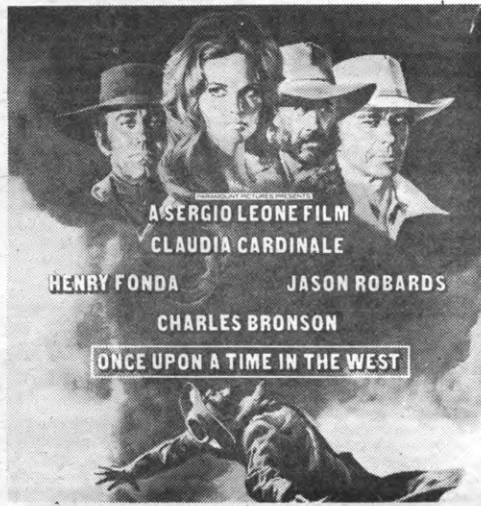
Jan H. Verbanck

CINE VITA

Presenteert een week lang:
HEDENDAAGSE KLASSIEKERS

18.00 3 Women (Robert Altman — 1977)	20.00 u. Once upon a time in the West (Sergio Leone — 1968)	22.00 u. Woyzeck (Werner Herzog — 1978)	24.00 Zabriskij Point (Antonioni — 1970)
--	--	---	--

There were three men in her life. One to take her... one to love her — and one to kill her.

Robert Altman's **3 Vrouwen**
(3 WOMEN) Shelley Duvall
Sissy Spacek
Janice Rule

GROTE PRIJS VROUWELIJKE INTERPRETATIE NANNES 1977

Ist auch in Deutschen Kinema alles vorbei?

Blechtrommels en Brecht-rommel...

Naar aanleiding van de driedaagse die D.A.F. zopas gehouden heeft rond Rainer Werner Fassbinder, Duitslands troetelkind en zogenaamd 'genie' (althans, als we de quasi unanieme consensus van de internationale filmers aanvaarden), leek ons de tijd rijp een zoveelste overzicht te houden van de *geschiedenis van de Duitse Film*. Door de grote bekendheid van de 'jonge' Duitse Film (onderhand ook al 20 jaar oud) ligt de klemtoon van deze mini-serie (volgende week een tweede deel) niet op het introduceren van vergeten talent, maar op de vraag of mét het succes ook de aftakeling zijn intrede gemaakt heeft in Heimatland.

Het profiel van de vrouw, eerlijk en sober, bij Margaretha von Tratta's *Schwesteren*.

Halfslachtig historiekje: Hollywood, Hitler, Heimat.

De eerste boom van de Duitse Film situeert zich net na W.O. I, als de avant-garde het filmmedium als volwaardige kunstvorm gebruikt. Naast het *ekspressionisme* van dadaïst Hans Richter, voorloper van de moderne strukturalistische cinema die realiteit opoffert ten voordele van een abstrakte beeldconfiguratie, is zijn het vooral de *ekspressionisten* die internationale faam verwerven. Dat films als *Das Cabinet der Doktor Caligari* (Pommer-Wiene — 1919), *Nosferatu, eine Symphonie des Grauens* (Murnau — 1922), of Fritz Lang's futuristische *Metropolis* (1925) zelfs nu nog veel bijval oogsten, dit hoewel film het meest aan slijtage (en dus ook nostalgie) onderhevig is, is niet alleen veelbetekend in verband met het hoge niveau van deze films, maar wijst ook op een sterk neo-ekspressionistische tendens bij de jongeren. Spijtig genoeg schijnt deze tendens zich te beperken tot de muziekwereld (Bauhaus, New Order, Tuxedo Moon, ...) en is de enige visuele pendant ervan te vinden in het video-clipwezen, waarvan het nochtans plagierend-ad-infinium karakter de pret niet bederft.

Met de opkomst van het nationaal-socialisme en de daarmee gepaard gaande kunstbiefje neemt praktisch al wat (film)talent heeft in Duitsland de biezen, richting Hollywood: Fritz Lang, Detlef Sierck (veramerikaniseerd tot Douglas Sirk), Robert Siodmak ... en Jozef von Sternberg, wiens *Der Blaue Engel* (1930) de geschiedenis ingaat als requiem voor Emil Jannings (als Dr. Unrat, voor mij één van de ontroerendste filmfiguren ooit neergezet), als glorieus debuut voor Marlene D. en als laatste hoogtepunt van de rein-deutsche film voor lange, lange tijd. *Het verdwijnen van de subversieve Ekspressionistische- en Kamerspeelfilms is de afocht van de Kunst*.

De 'opdrachtfilms' van Leni Riefenstahl, Karl Ritter of Veit Harlan (radars in Goebbels' machtige propaganda-apparaat) bezitten meestal niet méér dan enige *sociologische relevantie* en duiden aan hoe, niet alleen toen, film zich merkwaardig flexibel opstelt voor massa-indoktrinatie. Hoewel een film als Leni Riefenstahl's *Triumph des Willens* (1935) toch van een hoogstaand film-technisch niveau zou zijn, is er wellicht zo goed als niemand die dit kan bevestigen of logenstraffen, aangezien de meeste nazifilms tot taboe verklaard zijn, wat ook niet op een rustig geweten wijst, en dus in de ijskast verrotten.

Na de oorlog betert de situatie er niet op: de films blijven even doktrinaar, maar nu in de andere («Wir haben es nicht gewusst» — «Da war nichts zu machen») richting: films van regisseurs die «ontwaakt uit een nachtmerrie». Erg lang duurt dat zelfberouwen niet (beste voor-

beeld: *Rotation* (1949) van Wolfgang Staudte) en de Duitse film schijnt zijn roeping te vinden in het (hernieuwd) rechts-maar-niet-openlijk genre: de *Heimatfilm*. Een film als *Kinder, Mütter und ein General* (H. Kautner — 1955) een menging van deemoedige terugblik met een ferme portie *Blut und Bodenromantiek*, spreekt boekdelen over de manier waarop nieuw rechts, in een soort *Sauerkraut mit Schwiabeln*-versie van Hollywood het al te pijnlijk verleden wil Aushwizen. De meeste gebruikte methode edoch blijft het doodzwijgen, het verleggen van de aandacht naar bvb. de blote billen van Sankt Pauli.

Afocht van de kunst; kitsch als middel tot massa-indoktrinatie

Das Obst von Oberhausen

Het *Manifest von Oberhausen* (1962), ondertekend door 26 jonge regisseurs, wordt doorgaans als start van de *Nieuwe Duitse Film* omschreven. Het is een programmatische verklaring waarbij regisseurs als Herzog, Kluge en Schlöndorff de toenmalige Duitse Film laken en hun heil willen zoeken in films die inspelen op de actualiteit, die een (links) tegengewicht vormen versus de verrechtiging en de vervalking van de nieuwe Duitse maatschappij. Dat een regisseur als Herzog zich na enkele jaren van deze groepsverklaring distancieerde, geldt als indicatie voor een spijtige evolutie van de film naar de praktische politiek, meestal hand in hand met de verwaarlozing van het formele karakter: zwart-wit denken (met grijze gevolgen), zonder een diepgaande mens- en maatschappijvisie.

Toch beschikt Duitsland momenteel over een meer dan voldoende hoog aantal creatieve regisseurs om, naast een onloochenbaar praktisch belang — Ronnie Pedé (Film en Televisie) gewaagt zelfs van 'de enige echte en buitenparlementaire oppositie in het land van Strauss' — ook een esthetisch hoogstaand niveau te onderkennen in hun werk. Belangrijkste reden daarvoor lijkt mij de *samenwerking van enkele regisseurs met Duitslands alternatieve paradeperdes uit de literatuur* (Böll, Grass, Peter Handke), wat stevast sterke scenario's oplevert, maar niet altijd een genoezame uitwerking:

Schlöndorff's *Katherina Blumm* (1975) reduceert Böll's werk, vooral door een enorm idioot slot, tot éénzijdige propaganda, terwijl Petrovic's *Gruppenbild mit Dame* (1977) slechts met Böll's boek op de knie verstaanbaarheid bereikt.

Met enige zin voor overdrijving kun je stellen dat *onverstaanbaarheid* — in de negatieve zin heet dat dan 'intellektualisme' — het tweede handelsmerk van de Duitse film (althans de kwaliteitsversie ervan) uitmaakt. Het gebrek aan publieksgerichtheid is erg opvallend, en het recente succes van Ulrich Edel's *Christiane F.* (1981), een film die verkocht wordt voor wat hij niet is, verandert daar niets aan. Meer symptomatisch blijft bvb. het in de (Leuvense) mist gaan van Volker Schlöndorff's *Die Fälschung* (1981), hoewel deze overigens schitterende film toch kon verkocht worden als opvolger van Cannes- en wereldsucces *Die Blechtrommel*.

The Swinging Swastika

Momenteel is de jonge Duitse film al méér dan oud genoeg om als *onvoorwaardelijk alternatief of origineel* beschouwd te worden. De originaliteit is al in zoverre afgebet dat elke nieuwe film (met uitzonderingen, allicht) in een reeds meer dan voldoende bezet item kan ondergebracht worden. Vijf categorieën schijnen te volstaan om een afdoende synopsis te geven van de moderne Duitse filmthematiek.

Voorreest is er de reeds vermelde recht-toe-recht-aan aanval op de *hernieuwde verrechtiging*, wat meestal vrij irriterende filmproducten oplevert. Hoewel een film als *Messer im Kopf* (1977) van Reinhardt Hauff daar een gelukkige uitzondering op maakt, houden wij toch meer van Herzog's indirecte, subtielere, meer fundamentele, bijna mythische approach van dit kankergezwell.

Een andere, meer gebruikte manier om het heden te laken ligt in de exploratie van een verleden, dat uit de Duitse nationale geschiedenschriftjizing is geschrapt: de *tweede wereldoorlog*. De wijze waarop de uitwerking geschiedt,

films, waar men driftig op zoek gaat naar alles wat zich etnische minderheid noemt, om hun emancipatie-problematiek filmisch te ver(ant)woorden. Dilettantische eenzijdigheid is hier, meer often than not, van de partij. In het geval van Von Trotta echter met haar genuanceerde en filmisch sobere, maar efficiënte analyse van de problematiek van de vrouw (vb. *Schwesteren* (1979) of *Krista Klages* (1978) of bij Werner Schroeter, die in *Palermo oder Wolfsburg* (1979) een niet sentimenteel verkleurde versie geeft op de gastarbeidersproblematiek, levert dat degelijke films op. De visie van Fassbinder op de problematiek van de Turk in modern Duitsland daarentegen (*Angst essen Seele auf* (1973)), of het ondoordachte geloof in de marginaliteit van het (rock)muziekwezen (*in Asphaltnacht* (1981)) en het ongenueanceerde beeld van de grootstadjunkie (*Christiane F.*) werken tot wenen toe tandenkarsend. De prijs van de grappigste marginaal-film gaat echter naar Rosa van Praunheim, wiens *Nicht der Homosexuelle ist pervers, sondern die Situation in der er lebt* het niveau van de titel moeiteloos haalt.

"Werner Schroeter"

De twee laatste categorieën zijn iets minder gevuld. Regisseurs als Syberberg, Straub, Mooren en eigenlijk ook Herzog (voor zover die te katalogeren valt) bekommen zich vooral om *subversie via het vormelement*, wat hen verzamelt onder de term 'hetmetische filmers'. Op het geval Herzog komen wij volgende week terug.

Last, least etc. zijn er nog de regisseurs die zowel inhoudelijk als vormelijk een *internationaal standpunt* innemen. De meest bekende en ook de meest interessante onder hen is Win Wenders. Zijn films, bijna alle in samenwerking met de bekende schrijver Peter Handke (die zelf met *Die Linkshändige Frau* (1976) een boeiend filmproduct regisseerde), handelen over de frustratie van het gefnuikte American dream-syndroom en leunen alle aan bij het welbekende 'on the road'-thema van de Beats. Zijn oeuvre vertoont wel weinig variatie: met uitzondering dan van *Lightning over Water* (1979), een verslag over de aftakeling van zijn vriend-cineast Nick Ray: gedurfd maar erg hallucinerend.

Auch Fassbinder kan es nicht fassen

Over 'filmgenie' Fassbinder kunnen we kort zijn. We kunnen niet begrijpen waarom deze regisseur zo'n hoge waardering scoort. Zijn theorie over de film is wel boeiend (toepassing van Brecht's theatertheorie, gestyleerd-'theatrale' onderacting als vervreemdingsproces en gebruik van het melodrama-genre om ingang bij het proletariaat te vinden), zijn films echter zelden (*Despair* (1977) of *Mutter Küsters* (1975)) of nooit (de overige honderden!). Gaat het hier om een kollektieve verdwazing van de internationale filmers?

Juist.

M. Eelen

Fassbinder-stijl grijpt melodramatisch en theatraal terug naar huiveringwekkende kitsch à la Dietrich, maar levert alleen ongelooftwaardige afkooksels. (vb. *Lilli Marleen*).

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Waar vindt U een blad dat alle gebeurtenissen in het studenten- en academisch milieu op de voet volgt en verslaat, dat oog heeft voor recente kultuurontwikkelingen, cultuurpolitiek, met een wakkelijke brok filmnieuws, dat weet heeft van problemen die studenten sterk beïnvloeden en die via goed gestofteerde dossiers verwoordt, dat mensen uit de universitaire wereld aan het woord laat in boeiende interviews? Een blad op niveau? Alom gelezen aan de K.U. Leuven...

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

... opent inderdaad de weg naar een breed studentenpubliek. De universitairebevolking, een dwarsdoorsnede van het hart van de Vlaamse samenleving... toekomstige kaders, leraars, bedrijfsleiders, academici, vrije beroepen... De band met uw bedrijf of instelling legt u nu!

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

Adverteer!

Neem contact op met:

ASR DIENST PUBLICITEIT

STUC, Van Evenstraat 2D

3000 Leuven

of telefoon:

016/224438

236773

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

VETO

ALGEMENE STUDENTENRAAD

